

Проблеми відповідності змісту вищої освіти практичній діяльності

О.І. БАТІСТОВА

Харківська національна академія міського господарства

Успішний економічний розвиток країни, всебічний розвиток особистості та реалізація її потенціалу залежать від системи освіти. У процесі навчання реалізується зміст освіти, головною ціллю якої є відображення разом із поточними потребами перспективних потреб як окремої особистості, так і суспільства в цілому. В залежності від того які ці потреби, існує той чи інший процес відбору змісту освіти. Основним елементом змісту освіти є знання. Знання постійно збільшуються та удосконалюються. Існує багато принципів та критеріїв відбору змісту освіти, серед яких слід відзначити: 1) принцип відповідності соціальному заказу; 2) принцип урахування реальних можливостей того чи іншого процесу навчання (при обранні змісту освіти важливі її методи, форми, технології); 3) принцип забезпечення єдності змісту освіти з позиції усіх навчальних предметів (складові змісту освіти повинні бути тісно взаємопов'язані, врівноважені та пропорційні); 4) принцип гуманізації (тобто спрямованість освіти на формування загальної культури знань, творчої діяльності особистості); 5) принцип забезпечення наукової та практичної значущості учбового матеріалу (зміст освіти повинен співпадати з новітніми досягненнями науки, виробничої сфери, тобто теорія повинна відповідати практиці).

На нашу думку, сьогодні в українській освіті спостерігається значний відрив теоретичних знань, які здобувають студенти у вищих навчальних закладах від потреб практичної діяльності. Так, згідно з опитуванням керівників бізнесу, що проводилося у 2011 році експертами, які складають глобальний індекс конкурентоспроможності, сьогодні українська система освіти не забезпечує зростання конкурентоспроможності регіонів країни, незважаючи на її відносно високі кількісні характеристики. Україна входить до першої двадцятки рейтингу глобальної конкурентоспроможності Всесвітнього економічного форуму за індексом охоплення вищою освітою, та посідає 8 місце серед 142 країн за відносною кількістю осіб, які навчаються у вищих навчальних закладах (79,4%). Проте за загальним балом складової «Вища освіта і професійна підготовка» Україна перебуває лише на 51 позиції. Причина – низька якість освіти й навчання на робочому місці. Нині рівень випускників українських ВНЗ і очікуваний рівень кваліфікації молодих спеціалістів суттєво відрізняються. За даними

опитування кожен п'ятий роботодавець вважає низький рівень кваліфікації робочої сили проблемним фактором для власного бізнесу; 6% респондентів – найбільш проблемним. Більше того, з року в рік кваліфікація робочої сили все менше задовільняє український бізнес.

Вище зазначене свідчить, що існує гостра необхідність приведення у відповідність змісту вищої освіти практичній діяльності. За для цього по-перше, треба підвищувати загальний теоретичний та практичний рівень викладачів учбових дисциплін у ВНЗ; по-друге, займатися практикою залучення досвідчених практичних та наукових робітників до читання лекцій; по-третє, поширювати та зміцнювати зв'язки ВНЗ та бізнесового середовища за для забезпечення можливості стажування студентів протягом навчального процесу на фірмах та підприємствах.

Таким чином, для забезпечення сталого економічного розвитку та конкурентоспроможності країни на світовому ринку, за для забезпечення належного рівня життя населення необхідне зміщення акцентів в освітній діяльності на поєднання теорії та практики.